

Uitstel hervorming arbeidsmarkt zal zich gaan wreken

- [Lans Bovenberg](#)
- [Raymond Gradus](#)

De Nederlandse economie zakt weg, de werkloosheid loopt op, en in de polder wordt gediscussieerd over de te bewandelen weg en stagnatie dreigt. Duitsland laat zien dat hervormingen in de arbeidsmarkt die in de crisis zijn ingevoerd zich uitbetalen, aldus Lans Bovenberg en Raymond Gradus. Het heeft dan ook geen zin om arbeidsmarkthervormingen in Nederland ‘on hold’ te zetten. Op de middellange termijn loopt de arbeidsmarkt vast als er nu geen hervormingen worden ingevoerd.

Groeipectieven

Opvallend is het grote verschil in groeicijfers tussen de Duitse en de Nederlandse economie. In [Europese Commissieramingen](#) van vorige week groeit de Duitse economie in 2012 bijna 2%-punt harder dan de Nederlandse, terwijl aan het begin van deze eeuw de groei tussen beide landen nog gelijke tred hield. Terwijl de Nederlandse werkloosheid tussen 2011 en 2014 met 2,1% punt oploopt, zien de Duitsers hun werkloosheid met 0,5% punt dalen. Dit opmerkelijke verschil is volgens velen mede terug te voeren op een hervorming van de Duitse arbeidsmarkt aan het begin van deze eeuw. Overigens waren op dat moment bijna 5 miljoen Duitsers werkloos en bedroeg de werkloosheid ruim 10%. In maart 2003 kondigde de Duitse regering [de zogenaamde Harz hervorming](#) aan, die enerzijds een bekorting van de WW behelsde en anderzijds veel meer nadruk legde op re-integratie en toeleiding naar de arbeidsmarkt. Ook werden werklozen gedwongen om een baan te accepteren ook al betaalde de nieuwe baan minder.

Surplace dreigt in de polder

In vergelijking met onze Oosterburen steken onze eigen arbeidsmarkthervormingen hier schril bij af. Zeker, belangrijk waren de voorstellen van het kabinet Balkenende II om de glijbanen naar vroegpensioen af te snijden via een beperking van de fiscale aftrekbaarheid van VUT/repensioen en het schrappen van de WW-vervolguitkering. Hervormingen die zich later uitbetaalden. Zo steeg volgens het CBS de netto-arbeidsparticipatie tussen 2001 en 2008 voor de oudere werknemers tussen 55-60 jaar met 30% en voor degenen tussen 60-65 jaar met maar liefst 95%. Opvallend is ook dat in de crisisjaren na 2008 deze groepen een verdere stijging van hun arbeidsparticipatie laten zien, dit in tegenstelling tot de andere leeftijdsgroepen waar de trend helaas negatief is.

Bredere hervorming noodzakelijk

Toch komt een bredere hervorming van de arbeidsmarkt niet van de grond. In het kabinet Balkenende IV kwam [de commissie Bakker](#) met een breed gedragen rapport over de hervorming van de Nederlandse arbeidsmarkt (zie ook [Bovenberg en Oosterwijk, 2008](#)). Helaas kwam dit rapport in een bureaulade terecht, mede omdat partijen in de polder geen overeenstemming konden bereiken. Vervolgens werd het dossier in het eerste kabinet Rutte

door de PVV op slot gezet. En ook nu zijn er weer signalen dat de hervorming van de arbeidsmarkt het kind van de rekening lijkt te worden om de lieve vrede in de polder te bewaren. Het meest bont maakt het PvdA-kamerlid Mei Li Vos het door de wensen van de FNV over te nemen onder verwijzing naar consensus onder economen dat “er nu niets aan de WW en ontslagrecht zou moeten veranderen.”

Mismatch en vergrijzing

Niets is minder waar. Terecht wordt door de commissie Bakker verwezen naar de middellange termijn. Zeker, de Nederlandse werkloosheid loopt op, maar sommige werkgevers schreeuwen om personeel. Belangrijk is dat deze mismatch op de arbeidsmarkt de komende jaren steeds pregnanter wordt. Als gevolg van de vergrijzing zal de groei van het arbeidsaanbod, die we de afgelopen jaren hebben gezien, verminderen, terwijl er in het bedrijfsleven, de zorg, het onderwijs en de politie in toenemende mate mensenhanden nodig zijn. Juist nu moeten we ervoor zorgen dat komende generaties in een sterk bedrijfsleven kunnen werken, jongeren aanspraak kunnen maken op goed onderwijs en ouderen op goede zorg.

Hervorming nu

Bij hervormingen moet het niet alleen gaan om een verkorting van de WW-duur -zoals het kabinet voorstaat- maar, zo leert de Duitse ervaring, ook om betere mogelijkheden om zonder ontslag van werk naar werk te gaan en om betere scholing van de beroepsbevolking. Het gaat hierbij zowel om een betere aansluiting tussen onderwijs en arbeidsmarkt, als om meer investering in de scholing en mobiliteit van werknemers. Hiertoe dient een individueel werkbudget te worden geïntroduceerd. Belangrijk is dat dit werkbudget ook voor flexwerkers beschikbaar komt. Financiering kan plaatsvinden door dit voorstel te combineren met een beperking van de ontslagvergoeding. Middelen worden dan omgezet van na- in voorzorg. Essentieel is ook een loondoorbetalingsverplichting voor werkgevers. Dit stimuleert werkgevers om in de employability van alle werknemers te investeren en werknemers te helpen bij het vinden van ander werk of deze werknemers nu een vast of een flexibel contract hebben. Juist nu is het moment om de arbeidsmarkt te hervormen en aan te sturen op een systeem, waarin we het investeren in mensen en hun mogelijkheden om van de ene naar de baan over te stappen belonen. Wie schoolt en bemiddelt, wie als werkgever zorgt dat zijn mensen inzetbaar zijn op de arbeidsmarkt hoort daar de vruchten van te plukken.

Een verkorte versie van dit artikel is tevens verschenen in de Volkskrant, 6 maart 2013.

Referenties

Bovenberg, A.L., en J.W. Oosterwijk (2008). [Naar een toekomst die werkt](#), *Me Judice*, 19 juni 2008.

Commissie Bakker (2008). [Naar een toekomst die werkt](#) Advies Commissie Arbeidsparticipatie, Ministerie van SZW.

EU (2013) [European Economic Forecast](#), *European economy 1/2013*, Brussels: Economic and Financial Affairs.

Matthes, J., 2013. [“Germany – from the sick man of Europe” to the “new German miracle”](#) In M. Schäfer (ed.) (2013), Perspectives for a common stability culture. Konrad Adenauer Stiftung: Berlin

Te citeren als

Lans Bovenberg, Raymond Gradus, “Uitstel hervorming arbeidsmarkt zal zich gaan wreken”, [Me Judice](#), 6 maart 2013.